

เล่าเรื่อง "เหล่า" น้ำเมาเปลี่ยนนิสัย

นำเสนอเมื่อ : 11 พ.ค. 2552

เล่าเรื่อง "เหล่า" น้ำเมาเปลี่ยนนิสัย

"สุรา" หรือที่เรียกกันติดปากว่า **เหล้า** นั้น เป็นสิ่งผูกพันกับประวัติศาสตร์ของมนุษยชาติมาเป็นเวลาช้านาน นอกจากข้าวแล้วสุราเป็นหนึ่งในอีกไม่กี่สิ่งซึ่งมนุษยชาติทุกภาษาเคยเป็นอยางดี โดยอายุอันหลังได้เป็นพัน ๆ ปี กลาวได้ว่า การผลิตสุราเป็นวิวัฒนาการทางประวัติศาสตร์ของมนุษย์ที่ไม่อาจหลีกเลี่ยงได้หลังจากมนุษย์รู้จักข้าวและการทำงานแล้ว ทั้งนี้ก็เพราะสุรานิดแรกที่มีมนุษย์ผลิตนั้นมาจากข้าว เทาที่ปรากฏหลักฐาน มนุษย์รู้จักเอาข้าวมาหมักทำเบียร์เป็นครั้งแรกเมื่อประมาณ 3,500-4,000 ปี ก่อนคริสต์กาล

จากการศึกษาเรื่องราวของสุรา พระไพศาล วิสาโล พบว่า ตั้งแต่อดีตมาจนถึงรัตนโกสินทร์นั้นคนไทยไม่ได้ดื่มสุรานัก โดยในสมัยกรุงรัตนโกสินทร์สมัยพระนารายณ์ อาทิลาลูแบร์ แชรเวส และสังฆราชแห่งเบริว กลาวเหมือนกันว่า น้าบรีสุทเป็นเครื่องดื่มทั่วไปของชาวสยาม เครื่องดื่มที่ทรงพลังมาก คือ น้าชา ซึ่งถือว่าเป็นเครื่องดื่มที่ควรค่าแก่การต้อนรับแขกผู้มาเยี่ยม ธรรมเนียมต้อนรับดังกล่าวยังคงตกทอดมาถึงรัชกาลที่ 4 และ 5 เป็นอยางน้อย

การที่คนไทยไม่นิยมดื่มสุราเกิน สาเหตุประการสำคัญ น่าจะมาจากอิทธิพลทางพุทธศาสนา เนื่องจากพุทธศาสนาถือว่าสุรานั้นเป็นโทษควรงดเว้น และในสมัยสุโขทัย พระเจ้าลิไท ได้กลาวถึงผลร้ายของสุราโดยเฉพาะหลังความตายไว้ใน ไตรภูมิพระร่วง อีกทั้ง คำสอนที่อยู่ในวรรณกรรมท้องถิ่นมากมาย เช่น พระยาคำทอง (สอนไพร่) พญาสุพรรณนันทน์ การะเกตุ อันเป็นวรรณกรรมอีสาน และวรรณกรรมภาคใต้ ได้แก่ สุทธิกรรม ซึ่งความเชื่อดังกลาวนี้มีผลต่อค่านิยมหรือมาตรฐานเกี่ยวกับความดี โดยเฉพาะผู้ชายที่ดีนั้น คือคนที่ถือศีล 5 คติดังกล่าวฝังรากลึกในสังคมไทยเป็นเวลาหลายศตวรรษ

ด้านการบริหารราชการแผ่นดินภายใต้กฎหมายตราสามดวง การบริโภคสุราในชนชั้นเจ้านายและขุนนางในอยุธยาเป็นของห้าม ผู้ที่ละเมิดถือว่าเป็น "ผู้หนึ่งผู้ชบดถอยแผ่นดิน" โดย ตรีแปง ผู้เขียนบันทึกชาวฝรั่งเศส ดังขอสังเกตว่า "เจาหน้าที่ในพระราชวังเป็นคนเคร่งครัดที่สุด ที่จะไม่ฝ่าฝืนใครใดกลืนหายใจก็รู้ว่าเขาดีมีเหล่า และถ้ามีหลักฐานว่าเขาดีมีเหล่าก็จะถูกพระเจ้าแผ่นดินลงพระอาญาอย่างหนักและลดตำแหน่งเพราะเชื่อได้ว่าคนที่เมาย่อมปล่อยตัวประกอบอาชญากรรมได้ทุกอย่าง"

ในสมัยพระบาทสมเด็จพระพุทธยอดฟ้าจุฬาโลก ได้ตราพระราชกำหนดใหม่ ให้ลงโทษคนที่ดื่มสุราโดยการถอดออกจากราชการให้เป็นไพร่และลักหนันามาก จากข้อมูลดังกล่าวอธิบายได้ว่า การบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์นั้น ไม่ใช่วัฒนธรรมของคนไทย อยางที่ผู้ประกอบการทางธุรกิจแอลกอฮอล์ หรือที่ใครหลาย ๆ คนมักชอบกลาวอ้างในปัจจุบัน

เชื่อกันว่า คนไทยเริ่มดื่มเหล้ากันมากขึ้นในสมัยกรุงศรีอยุธยา โดยมีชาวจีนเป็นชาติแรกที่นำสุรากลั่น หรือที่เรียกว่า "เหล้าโรง" เข้ามายังประเทศไทย โดยโรงสุราจะตั้งอยู่ในชุมชนจีนและมีคนจีนผูกขาดทั้งการผลิตและการขายเป็นส่วนใหญ่ จนทำให้สุรากลั่นเป็นสิ่งที่มีโทษที่ใครใคร่ไปสำหรับคนไทย

การผลิตและจำหน่ายสุราเป็นไปอยางเสรีไม่มีการเก็บอากรสุราจนกระทั่งสมัยพระเจ้าปราสาททอง ครั้นมาในสมัยพระนารายณ์มีการกำหนดกีดกันการสุรา ในสมัยอยุธยาเกิดปัญหาการเก็บอากรสุราโดยรัฐไม่ทั่วถึง รายได้เข้าท้องพระคลังมีไม่มากพอ จึงเกิดระบบเจ้าภาษีนายอากร เพื่อให้เอกชนประมูลสิทธิในการผูกขาดการเก็บภาษีอากรเป็นรายปีตามอัตราที่กำหนด รวมทั้งออกตรวจและจับกุมชาวบ้านที่ดื่มเหล้าเอง ซึ่งเชื่อว่าระบบดังกล่าวจะช่วยให้ควบคุมการผลิตสุราไม่มากเกินไปจนราคาถูกหาซื้อได้ง่าย ทำให้การดื่มสุรากลั่นชบชวาลง มาเริ่มอีกครั้งสมัยพระพุทธยอดฟ้าจุฬาโลก ที่มีการผลิตโรงกลั่นบางยี่ขน

เมื่อครั้ง รัชกาลพระบาทสมเด็จพระพุทธเลิศหล้านภาลัย การบริโภคสุรามีจำนวนเพิ่มมากขึ้น โดยเฉพาะชาวจีนที่อพยพมาเมืองไทย เพื่อใช้แรงงานทางเศรษฐกิจ เช่น ปลูกพืชเศรษฐกิจ คือข้าว ทุบหม้อง ตลอดจนสร้างสาธารณูปโภคของรัฐ ทำให้เกิดการขยายตัวของวงการกลั่นสุรา จนกลายเป็นสิ่งที่พบเห็นได้ในชีวิตประจำวัน รวมทั้ง หาซื้อได้ง่าย วิธีการจำหน่าย ทุบได้โดยซื้อเรือไปตวมตุลคลอง ต่าง ๆ เพื่อเขากลึงบนกลุ่มคนจีนเหล่านี้ ซึ่งการแพร่หลายของวิธีการจำหน่ายนี้ ทำให้คนไทยในท้องถิ่นเข้างัดและซื้อหาสุราได้ง่าย ไม่ตองรอให้ชาวเหลือเฟือมาหาสุราซื้ออีกต่อไป

หลังสงครามโลกครั้งที่ 2 การบริโภคสุราโดยเฉพาะสุรา รัฐบาลเพิ่มขึ้นมาก กล่าว่าได้ว่า ไม่เคยมียุคใดที่คนไทยบริโภคสุรามากเท่ายุคนี้ สุรากลั่นเป็นสื่อกลางเขาสังคม เป็นเครื่องแสดงสถานภาพทางสังคมและฐานะ ความเป็นผู้ใหญ่ รวมถึงความเท่าเทียมกันของหญิงกับชาย โดยมีได้จำกัดโดยเฉพาะในพิธีกรรมหรือในวงเทศกาลและโอกาสพิเศษอีกต่อไป แต่สุรากลั่นมาเป็นเครื่องดื่มในทุกโอกาส แม้แต่ในงานบุญซึ่งไม่เคยมีการดื่มสุรามาก่อนก็ตาม

สงครามภาคใต้ ผู้อำนวยการสำนักงานเครือข่ายองค์กรงดเหล้า กล่าวดังการบริโภคสุราของไทยว่า คนไทยหันมาบริโภคสุรากันอย่างจริงจัง ๆ จัง ๆ หลังจากที่มีการคาดเดาเสรี เกิดขึ้น สิ่งสำคัญที่เป็นปัจจัย คือ การโฆษณา ซึ่งที่เห็นชัดเจน คือ เบียร์ คนสมัยก่อนไม่กินเบียร์ แต่พอมีการโฆษณา รวมทั้งปัจจัยอื่นรวมด้วย อย่างราคาที่ถูกลง ทำให้ภายในระยะเวลาประมาณ 10 ปีที่ผ่านมา เบียร์มีการจำหน่ายเพิ่มขึ้นมาถึง 6 เท่า เปลี่ยนให้สังคมไทยกลายเป็นสังคมที่ดื่มเหล้ามากจนติดอันดับโลก โดยองค์การอนามัยโลก (WHO) เคยบันทึกไว้ว่า ประเทศไทยมีการบริโภคสุราติดเป็นอันดับ 5 ของโลกมาแล้ว

"แม้ว่าทุกคนจะรู้ว่าเหล้า เป็นที่มาของปัญหาต่าง ๆ ทั้งเรื่องของสุขภาพ ทำให้เกิดโรคต่าง ๆ มากถึง 60 โรค และร้อยละ 80 ของผู้ป่วยโรคเอดส์ในวัดพระบาทน้ำพุมีสาเหตุมาจากการดื่มสุราแล้วมีเพศสัมพันธ์ที่ไม่ปลอดภัย รวมทั้งความรุนแรงในครอบครัว อาชญากรรม และอุบัติเหตุ แต่สิ่งเหล่านี้ก็ยังเกิดขึ้นอยางต่อเนื่อง

ในเมื่อหลีกเลี่ยงเหล้ากับสังคมกับเทศกาลต่าง ๆ ไม่ได้ เมื่อถามถึงความพอดี จะไม่พอดีในเชิงรณรงค์เพราะจะเป็นเหตุ เนื่องจากบริษัทสุราก็ใช้วิธีนี้ เช่น ดื่มอยางรับผิดชอบ ดื่มอยางมีสติ แต่จะพูดถึงคนที่ดื่มแล้วมีปัญหาบ่อย คือ ดื่มตองที่เป็นผู้ใหญ่แล้วยังอายุเกิน 25 ปีขึ้นไปจะเป็นการดี และเลือกดื่มเฉพาะงานเป็นค่านิยม ที่ฝัน ที่เลี้ยงไม่ใคร่หรือไม่มีพลังพอที่จะปฏิเสธได้ เรียกว่าเป็นการดื่มโดยมีเหล้าเป็นเพียงองค์ประกอบหนึ่งของการสังสรรค์ของโต๊ะอาหาร ซึ่งบุคคลประเภทนี้จะไม่ทำให้การดื่มเหล้าเป็นปัญหา"

✘ สำหรับผู้ที่ดื่มจนเกินพอดี ต้องสร้างความเข้าใจให้กับเขา สร้างค่านิยม ทัศนคติใหม่ให้เกิดขึ้น สิ่งแรกตองเริ่มจากความรู้ คือ รู้ข้อมูลข่าวสาร สุราโทษภัย และพัฒนาจรรยาบรรณ ซึ่งเป็นการตระหนักรู้ว่าเหล้ามีโทษมากกว่าคุณและทำให้มีโอกาสที่จะทำในสิ่งที่ผิดพลาด เสียอนาคต เสียชีวิตได้ เมื่อมีความรู้อย่างนี้ลงไปจะรู้ว่า เหล้าทำลายสติ เพราะเพียงแก้วเดียวก็มีโอกาสเสี่ยงแล้ว จากนั้นจะรู้สึกว่าจะเปลี่ยนแปลง ลดลง ซึ่งถ้าใครเลิกได้ก็อาจจะเป็นประโยชน์กับตนเองเป็นอันดับแรก ทั้งต่อสุขภาพและสติปัญญา

"เมื่อเลี้ยงไม่ได้ก็ควรดื่มอยู่ที่บ้าน อย่าไปซื้อเพิ่มเองถ้าจะซื้อดื่มอีกให้คนที่ไม่ได้ดื่มเหล้าขับไปซื้อให้ และควรดื่มในที่ที่ควรจะไม่ควรออกจากที่เดิมเพื่อไปทำอยางอื่นต่อ สนุกกันที่บ้านตรงนี้ปัญหาจะไม่เกิดขึ้น บางชุมชนแก้ปัญหาโดยเก็บกัญแจรกดกลุ่มคนที่ดื่มเหล้าอาจจะซื้ออีกให้คนที่ไม่ได้ดื่มไปซื้อให้ ก็จะช่วยลดปัญหาต่าง ๆ ลง"

สงครามภาคใต้ ถือเป็นเทศกาลที่ดื่มมาก เป็นวันของครอบครัว ผู้สูงอายุ ถือเป็นวันดี ฉะนั้นไม่เข้ากับสิ่งที่เป็นอบายมุข อยาง เหล้า มีข้อมูลเป็นที่ประจักษ์อยู่แล้วว่าสร้างปัญหามากมาย มานั่งนับคนตายกันปีละเฉลี่ย 500 คน คือ ตายทุก 20 นาที บาดเจ็บทุก 2 นาที มีคนบาดเจ็บประมาณ 5,000 คน ฉะนั้นถ้าเราสามารถป้องกันได้ ลดการดื่มลง หรือดื่มอยางมีขอบเขตก็จะช่วยลดปัญหาได้ ทั้งยังทำให้วัฒนธรรมดี ๆ กลับคืนมา ถ้านคนมีสติอยู่ก็จะทำสิ่งดี ๆ ด้วยเช่นกัน

อย่าให้ "เหล้า" ทำให้เรื่อง "เล่า" ในชีวิตคุณตอง สั้นลง!!

ข้อมูลจาก :